

SRF håller årsmöte i Luleå skärgård 27-28 mars

På Jopikgården på Hindersön i Luleå skärgård samlas delegater från landets olika skärgårdsföreningar till förbundets årsmöte för vårt 22 verksamhetsår.

Utöver sedvanliga årsmötesförhandlingar kommer vi också att få tillfälle att bekanta oss med en riktig vinterskärgård. Något som börjar bli sällsynt på sydliga breddgrader.

Vid stämman skall beslut tas om verksamhetsplan och budget för det kommande året. Vi ser fram mot en expansion av vårt arbete efter framgångsrikt arbete med projektansökningar. Luleå Skärgårdsförening är våra värdar under dessa dagar. Luleå kommun medverkar också i arrangemangen.

Mål 2 öarna, beviljade anslag till projektet "Skärgård för Framtiden"

I förra nyhetsbrevet informerade vi om SRF projektansökan till "Mål 2 Öarna" programmet. Vid strukturfondsdelegationens sammanträde den 11.3 beslutade man godkänna projektet "Skärgård för Framtid" och anslå 350.000 kronor per år från 2004 till och med 2007. SRF utnyttjar en lika stor summa ur sina anslag för att medfinansiera detta.

Projektet innebär ett stort engagemang för alla förbundets föreningar i arbetet att identifiera och beskriva möjligheterna för en positiv utveckling i skärgården. Det gäller frågeställningar inom rubrikerna; arbete, boende och service. Här definieras tio teman vilka sedan bearbetas vidare. Genom dessa analyser gör skärgårdsborna kartläggningar som kan bilda underlag för kommande initiativ.

Projektet innebär också en speciell stimulans för skärgårdens ungdomar. En viktig uppgift är att hjälpa till att bygga upp en sammanhållning mellan ungdomar från olika öar. Genom att skapa ett utbyte av erfarenheter skapas förutsättningar för inspiration och framtidstro.

De "nya" skärgårdsborna skall kartläggas. Familjer som valt att flytta ut i skärgården har ofta tagit beslut om livsstil och livskvalitet. En analys av faktorerna som styrde deras val skall sedan bilda utgångspunkt för initiativ för en framtidsinriktad utveckling i skärgården.

En speciell utmaning för skärgården skall formuleras genom ett möte, ett idéamtal, mellan spännande människor med tankar om en "Skärgård för framtiden". I projektets slutfas skall SRF genomföra en nationell skärgårdskonferens om uthållig utveckling på öarna där vi samlar resultaten från de olika delprojekten.

Kustfisket, SRF remissvar på propositionen

SRF har lämnat sin syn på regeringens propositionen kring kustfisket och vattenbruket. Riksdagen behandlar ärendet under våren. Vi skriver att det är med stor besvikelse vi läser propositionen. Viktiga frågor angrips inte tydligt och offensivt. Frågan om en övergång till utveckling av lokal förvaltning med olika former av samverkan i fiskevårdsområden med olika intressenter missar man. Det blir en starkt begränsad försöksverksamhet istället. Kustfiskets finansiering kring fiskevård och förvaltning undviker man också att lösa.

Vi tycker det är bra med strävan att skapa en nationell politik för kust- och insjöfisket samt för fritidsfisket och vattenbruket. Biologiska förhållanden kommer att kräva både tillsyn och åtgärder för att ett uthålligt och givande kustfiske skall finnas för framtiden. Vi tycker också att det är bra att propositionens anger att fiskeripolitiken skall utformas så att näringslivet, och då speciellt kustens och skärgårdens näringsliv gynnas. Kustfisket är en mycket stor resurs att utveckla vidare i nya former för skärgårdens många småföretag.

Men vi saknar ett tonläge kring "brukande" i den nationella politiken för kustfisket. Vi känner att bevarandebegreppet dominerar idag. De ska givetvis vägas in. Men perspektivet måste vara att kustfisket är en resurs och att resursen skall uthålligt kunna brukas.

Begränsningar på enskilt vatten

Vi är negativa till en del av tankarna kring begränsningar av fisket på enskilt vatten. En redskapsbegränsning motiverad av biologiskt underbyggda hotbilder har vi givetvis inget emot. Inskränkningar skall då givetvis gälla allt slags fiske. Men att av mer allmänna skäl begränsa fiskerätten på privat ägda fiskevattnen motsätter vi oss bestämt. Ägarnas och brukarnas möjligheter till husbehovsfiske måste finnas kvar.

Framtidens möjligheter

Skärgården kännetecknas av kombinerade näringar. Nya kombinationer kring kustfisket kan utvecklas inom yrkesfiske, fisketurism, förädling och fiskodling. Vi vill att kustfiskepolitiken skall ta hänsyn till de positiva utvecklingsmöjligheterna här. En satsning ske på dessa positiva möjligheter måste ske. Fiskevårdsområden kan bildas som vill ta tillvara framtida utvecklingsmöjligheter på ett positivt sätt. Principen om "fritt fram" måste upphävas och istället infogas i en samverkan. Den som fiskar för sitt nöje borde måste kunna tåla att samarbeta med de som fiskar för sitt bröd.

Varför är gratis fiske viktigare än fiskevård?

Den knäck kustfisket fick 1985 med införande av gratis handredskapsfiske på ostkusten och i de stora sjöarna kan delvis repareras. Alla som vill, skall kunna fortsätta att fiska. Men vi kräver att man då skall ingå i en gemenskap med ansvar för förvaltning av resursen genom att fiskevårdsområden bildas. Detta ansvar för framtiden vill vi lägga lokalt men med nationell insyn. Samtidigt löser man finansieringen av fiskevården för kustfisket. Den som vill fiska får köpa fiskekort.

Kommersiell exploatering

En viktig aspekt på dagens förhållanden är den framtida utvecklingen med exploatering av det fria handredskapsfisket. En sådan utveckling skulle troligen slutligt sänka allt intresse för fiskevård på kusten. Kvar blir staten som kommer att få kravet att stå för kostnaderna för fiskevården eftersom det är staten som i sitt beslut bjuder alla till fritt fiske.

Fiskevårdsområden är lösningen

Löser man bara upp knuten om fiskevårdsområden på kusten och i de stora insjöarna så kommer det att komma en rad intressanta lösningar. Den försöksverksamhet med fiskevårdsområden som föreslås i propositionen är viktig. SRF anser det angeläget att de önskade försöken koncentreras till bra lösningar för kustfiskets största trauma - bristen på uthållig lokal förvaltning.

Vattenbruket

Propositionens lägger också förslag kring vattenbruket. Förslaget med tillståndsgivning tydligare kopplad till verkliga utsläpp och inte teoretiska spekulationer ger rätt signaler för framtiden. Likaså inriktningen kring arbetet med planeringen kring tillståndsgivning. Remissvaret i sin helhet finns på vår hemsida.

Skärgårdsfakta

Glesbygdverket har nu givit ut sin stora faktasamling "Sveriges kust och skärgårdar". Det är en verkligt innehållsrik skrift på över 150 sidor plus stora bilagor. Ett av de stora värdena är den fullständiga genomgång av alla öar med mantalskriven befolkning. I kartor och tabeller kan alla siffror läsas ut. Sammanlagt 576 bebodda öar hade 31.827 invånare år 2002. Här finns mängder av uppgifter för kalenderbitare. 46 av öarna är insjö-öar. Visste ni att bara i Värmdö kommun finns 92 bebodda öar. Största befolkningen har Hönö i Öckerö kommun med 4889 invånare.

I förordet skriver Pia Enochsson, som avgående generaldirektör, om behovet av en faktasamling i arbetet med skärgårdsfrågorna. Här anges också rapportens avgränsning till de frågor som GBV har i uppgift att arbeta med, dvs befolkningsutveckling, service, kommunikationer, utbildning och arbetsmarknad. Rapporten innehåller också utförliga beskrivningar av olika skärgårdsavsnitt och åtta ö-porträtt för att ge kött och blod åt mer knastriga tabeller och diagram.

Med de angivna avgränsningarna är det också givet att miljöfrågorna och avsnitten kring arbete och försörjning blir svagare behandlade.

En bilaga gör en djupdykning i planeringsläget i de olika länen och kommunerna. Detta är speciellt intressant i en tid när den traditionella fysiska översiktliga planeringen skall förnyas och kanske mer övergå i en mer integrerad planering av kustzonen med många intressen samverkande.

Rapporten är ett utmärkt aktuellt faktaunderlag om de bebodda öarna i skärgården.

Tillsammans med den mer strategiska skriften "Nationellt strategiskt handlingsprogram för skärgården" som man tog fram 1997, har nu Glesbygdverket ett mycket bra underlag för sitt arbete med skärgårdsfrågorna.

Den som vill läsa mer kan beställa rapporten från GBV eller läsa den på

www.glesbygdverket.se

Skärgårdshandlarna

I ett projekt inom "Mål 2 öarna" har föreningen Landsbygdshandels Främjande gjort en analys av utveckling av dagligvaruservicen på särskilda öar. Det är ett projekt som belyser lanthandels problem med dålig lönsamhet. Lönsamheten i sin tur är avhängigt ett begränsat kundunderlag samt myndighetsregler som styr verksamheten.

Projektets syfte är att visa på dessa förhållanden samt föreslå åtgärder till förbättringar.

Projektet omfattar ett 42 året-runt butiker och två arbetsgrupper för att öppna nya butiker.

Närmare 90% av dessa hör hemma i Stockholms eller Göteborgs/Bohus skärgården. Man har besökt butikerna och gjort ingående intervjuer med köpmännen.

En första, av tre, rapport har publicerats. Där presenteras alla butiker och en hele del ekonomiska redovisningar kring företagen och deras förutsättningar.

Kontaktpersoner för mer information är Gunnar Ekelund på Gullholmen,

gunnar.ekelundh@spray.se och Christer Forssander på Arholma, christer.forssander@ett.se

Marina reservat med fiskeförbud. Utredning av SNV och FV

De två statliga myndigheterna har med mycket kort varsel presenterat ett förslag på områden som kan beläggas med fiskeförbud för att vartefter bli marina reservat. Bakgrunden är regeringens behov att snabbt få fram några sådana reservat att visa upp mot omvärlden.

Den metod myndigheterna använder visar tydligt att man inte har lärt sig någonting. Ren myndighetsplanering utan att kontakta vare sig de som lever och försörjer sig i dessa områden eller kommunerna som har ett planeringsansvar. Detta sker samtidigt som alla inser att man måste få ett lokalt engagemang och eftersträva en lokal förvaltning i arbetet med att vårda natur- och kulturvärden. Med moderna termer kallas det integrerad förvaltning och speciellt kustzonen har pekats ut som lämplig för detta arbetssätt eftersom så många olika intressen bryts här.

Men fråga gärna Naturvårdsverket och Fiskeriverket om dom hört talas om integrerad kustzonförvaltning. Att döma av förslaget om fiskefria reservat vet dom inget.

Blekinge skärgård starkt kritisk

Speciellt hårt har förslaget behandlats i Blekinge skärgården där ett område föreslagits i Torhamnområdet. I Blekinge Kust- och skärgårdsförening är man mycket kritisk till att det inte finns någon form av konsekvensbeskrivning. Det närmaste man kan komma är att utredningen visar en fördel för myndigheterna genom att visa en låg kostnad för att "köpa ut" yrkesfisket i området. Men en seriös bedömning saknas av vilka konsekvenser ett fiskeförbud får.

Det finns inom området ett betydande antal registrerade fiskefartyg. De flesta en- eller tvåmansbåtar. Fisket bedrivs småskaligt. Till yrkesfisket skall också räknas binäringsfisket vilket inte sällan är ett viktigt komplement till annan verksamhet. I utredningen har man gjort ett försök att sätta ett pris på fisket i området. Man har då bara sett till yrkesfisket. Något värde på fritidsfisket finns inte. Möjligheten att få komma ut på sjön och att få fiska värdesätts högt av ett stort antal människor oberoende av om fritidsfisket bedrivs som husbehovsfiske med sedvanliga redskap eller som annat fritidsfiske med handredskap. Kusten och skärgården är det viktigaste rekreationsområdet för en stor del av Karlskrona kommuns 60.000 invånare.

Husbehovsfisket är särskilt viktigt för de som är fast bosatta i skärgården och vid kusten. Det är en naturlig del i skärgårdsbornas liv liksom det ger rekreation och avkoppling. Fisket med traditionella redskap är också en viktig bärare av kulturarvet.

Besöksnäringen är mycket viktig för skärgårdarna. Det är just den unika miljön med en levande skärgård med fiskesamhällen och fiske. Med ett fiskeförbud tar man också ansvar för att lokalt knäcka en turistnäringen som blir allt mer viktig i framtiden.

Tacken för samverkan

Ytterligare ett område som föreslagits är i gränsen mellan Östergötlands och Kalmar län. Här har man sedan lång tid samarbetat mellan Fiskeriverkets kustfiskeundersökning och lokala yrkesfiskare. Resultatet är att det nu finns långa mätserier på fiskförekomst i området. Just detta förhållande att man hittat ett bra samarbete leder nu till förslaget att fiskeförbud skall införas där. Inget annat argument framförs.

Om myndigheterna vill snabbt få slut på samverkan och respekt för varandras arbete, då har man nu hittat en bra metod. Utan samråd, utan att lyssna på de man under många år samarbetat med, lägger man ut ett förslag som i ett penndrag innebär ett yrkesförbud och en direkt avveckling av ett antal glesbygdsföretag.

Skärgårdarnas Riksförbund anser att utredningens förslag skall dras tillbaka direkt. Hur vällovtligt syftet med marina reservat med fiskeförbud än är, så måste myndigheterna lära sig kliva ut i verkligheten och tala med de människor som berörs av de förslag man kommer med.

Boende i Skärgården, Leader+ projekt från CarpeMare på västkusten

Ett projekt inom Leader+ programmet Carpe Mare har slutredovisats. Det behandlar de alltid lika heta boendefrågorna. Syftet har varit att undersöka problemen och möjligheterna till ökat permanentboende. Arbetsmetoden har varit att föra samman människor med olika bakgrund från näringslivet, kommunen och föreningslivet, samt att låta dessa diskutera fram förslag och uppslag till åtgärder. I varje kommun har sådana arbetsgrupper bildats.

I slutrapporten redovisas bostadsläget i alla sex deltagande kommuner. Sedan finns i två kapitel de samlande diskussionerna och förslagen till åtgärder. En hel rad bra exempel på ökat medborgarinflytande beskrivs med allt från öråd, öppna kommundelsammans träden och ungdomsfullmäktige. Funderingar kring byggkostnader och en rad nygamla möjligheter kring finansiering och upplåtelseform är också sammanställda.

En översikt av de kända alternativen för att säkra åretruntboende lämnas med allt från förköpsregler, överlåtelseförbud och olika tvingande regler i olika upplåtelseformer. Givetvis får bland konkreta förslag fastighetsbeskattningen och förmögenhetsskatten stå först. Men även kustkommunernas aktiva påverkan på den arbetande PBL-kommittén.

Avslutningsvis finns en rad uppslag kring fortsatta arbetsuppgifter och projektidéer beskrivna. Ett bra resultat av projektet är att man vill fortsätta i ett nätverk mellan kommunerna och arbetsgrupperna att arbeta med frågorna. Carpe Mare projektet påtar sig en fortsatt samlade roll i detta. Projektet är nu slutredovisat i januari 2004. Rapporten kan beställas hos Carpe Mare. För mer information titta på www.carpemare.nu.

Skärgårdens ungdomar

Lördagen den 13 mars bildades Skärgårdsungdomarnas Riksförening förkortat SURF. Mötet ägde rum på Söderöra i Roslagen. Målgruppen för föreningen är ungdomar mellan ca 15-25 år

men ingen är för gammal eller ung för att få vara med som medlem!

SURF är en ungdomsförening för ö-ungdomar med flera målsättningar på programmet:

- Kontaktnätverk mellan öar och skärgårdar med utbyten av idéer.
- Uppmuntra ungdomar att bo kvar eller flytta till öarna.
- Inflytande på makthavare.
- Representera skärgårdsungdomar i olika sammanhang.
- Skol - och arbetsutbyten.
- Bevarande av kultur och traditioner.
- Samarbete med Skärgårdarnas Riksförbund, lokala och regionala skärgårdsföreningar.
- Internationella kontakter med andra öar genom nätverket Young European Islanders Network som är under bildande.

SRF har stött SURF under bildandet. Nu hoppas man på uppmärksamhet så att det skapas kontakt med ungdomar på andra öar runt om i landet som vill engagera sig på ett eller annat sätt. Man välkomnar stöd antingen som enskilda medlemmar eller som Stödande medlem.

Mer finns att läsa på hemsidan www.surf.maris.se Kontaktperson är Joel Nordstedt, Söderöra, Box 40, 760 17 BLIDÖ

SRF gratulerar skärgårdsungdomarna till initiativet och önskar lycka till!!

Stor konferens på Irland med ö-frågor

Under det Irländska ordförandeskapet inbjuder man till en EU-kommission stödd konferens om den framtida sammanhållningspolitiken inom EU. Här finns flera centrala frågor för öarnas befolkningar. Det finns ju cirka 14 miljoner ö-bor inom EU varav under 1 miljon på små öar som inte är egna regioner (län). Öarna situation med det permanenta handikappet att sakna fastlandsförbindelse ställer krav på hänsyn inom EU:s regelverk.

Efter att den tredje Sammanhållningsrapporten publicerats av Kommissionen kommer denna konferens mycket strategiskt för att debattera vägvalen för utvecklingen inom EU inom begreppet territoriell sammanhållning. En markerad hänsyn man vill lyfta fram är villkoren för områden med permanenta handikapp. Det gäller öar, bergstrakter och mycket glest befolkade områden. Dessa frågor kommer att utgöra konferensens tema.

4:e mötet Eigg, Skottland, 1-3.9

ESIN, European Small Islands Network, kommer att hålla sin fjärde årliga konferens på den lilla ön Eigg i inre Hebriderna. Ön har under 100 invånare så konferensen blir en stor händelse där. Teman för mötet blir påbörjandet av arbetet med det nya Interreg projektet. Nätverket skall också enligt beslut från förra mötet, utvecklas till ett fastare förbund för att kunna representera små bebodda öar i fler länder inom EU. Flera länder är intresserade av ESIN. Målsättningen är att bli en effektiv organisation som kan påverka EU:s institutioner i viktiga frågor för öarna. Likaså skall ESIN utveckla ett ökat utbyte av erfarenheter mellan öar i olika länder.

SRF kommande styrelsemöten

Under 2004 har SRF fyra större möten. Efter årsmötet 27 - 28.3 på Hindersön i Luleå skärgård är det 15-16.5 på Gräsö i Norduppland. Sedan 17-18.9 samt 13-14.11.

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUNDe-post info@skargardsborna.org**Styrelsens arbetsutskott**

Ordförande Bengt Almkvist
Missjö, 614 98 Sankt Anna 0121-521 22
bengt.almkvist@sanktanna.com

Vice ordförande Kjell Björkqvist
Styrsö Hamnväg 18, 430 84 Styrsö 031-97 17 20
kjell.bjorkqvist@stadshuset.goteborg.se

Kassör Anne Forslund
Styrsvik, 130 38 Runmarö 08-571 523 56
anne@rlh.se

ledamot Mats Ohlsson
Marsö, 572 95 Figeholm 0491-360 60
mats.ssf@telia.com